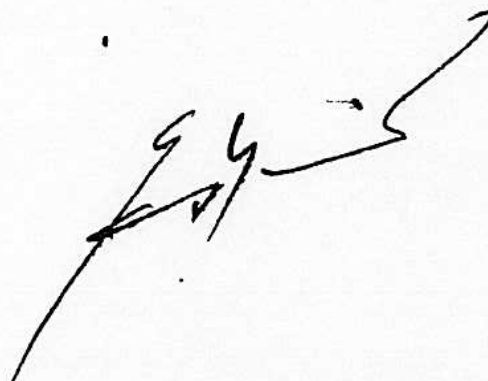

Číslo: 1771-2008-BA

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona zo 14. mája 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Predkladá:

Ivan Gašparovič
prezident Slovenskej republiky

Bratislava 3. júna 2008

I

Podľa čl. 102 ods.1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon zo 14. mája 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní neprijala zákon ako celok.

II

Vo všeobecnej časti dôvodovej správy k návrhu poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Kataríny Tóthovej a Ludmily Muškovej na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 530) sa okrem iného uvádza, že „požívanie alkoholu mladistvými osobami výrazne poškodzuje nielen ich zdravie, ale aj sociálne správanie a samotný osobnostný rozvoj“. Vo všeobecnej časti dôvodovej správy k návrhu sa tiež konštatuje, že „podľa posledných prieskumov, Slováci v pití alkoholických nápojov a v užívaní iných návykových látok nepoľavili“ a „znepokojujúce je ich užívanie mladistvými a najmä maloletými“. Pre realitu, ktorá je premietnutá aj do týchto konštatovaní v dôvodovej správe k návrhu, preto podporujem opatrenia na ochranu maloletých pred požívaním alkoholických nápojov a iných návykových látok. Zákonná úprava týchto opatrení musí byť zrozumiteľná, jasne a jednoznačne formulovaná, ktorá by bola zárukou účinnosti týchto opatrení. Obsah schváleného zákona má však viaceré nedostatky.

1. V čl. 1 prvom bode v § 2 ods. 2 a 3 schváleného zákona sa ustanovuje zákaz požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky „osobám maloletým a mladistvým do 18 rokov“ (odsek 2) a zákaz zdržiavať sa bez dozoru svojich zákonných zástupcov po 21.00 hodine na verejne prístupných miestach, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje „osobám maloletým do 15 rokov“.

V čl. I treťom bode v § 12 ods. 2 sa používajú slovné spojenia „maloletou osobou“ a „maloletého“ a vo štvrtom bode v § 12 ods. 3 slovné spojenie „mladistvou osobou do 18 rokov“.

V občianskoprávných vzťahoch platí zásada, že spôsobilosť na právne úkony vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou (§ 8 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a plnoletosť sa v zásade nadobúda dovŕšením osemnásteho roku (v § 8 ods. 2 prvá veta Občianskeho zákonníka). Teda platí, že ten, kto nenadobudol plnoletosť je maloletý.

Niektoré zákonné úpravy na účely nimi upravených spoločenských vzťahov (napríklad na pracovnoprávne účely alebo na účely trestnoprávnej zodpovednosti) používajú aj pojem mladistvý. Tento pojem sa používa aj na účely posudzovania priestupku, pri ktorom mladistvým je osoba, ktorá v čase spáchania priestupku dovŕšila pätnásť rok a neprekročila osemnásť rok svojho veku (§ 19 ods. 1 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch).

V schválenom zákone nie je definovaný pojem mladistvý. Na základe uvedených všeobecných zásad potom slovné spojenie v čl. I prvom bode v § 2 ods. 2 „osoby maloleté a mladistvé do 18 rokov“ zahŕňa „osoby maloleté“, ktorým sú osoby do nadobudnutia plnoletosti, teda vo všeobecnosti do dovŕšenia osemnásteho roku a zároveň „osoby mladistvé do 18 rokov“, pričom nie je jasné odkedy (od dovŕšenia akého veku) sa osoba stáva mladistvou osobou. Teda „osoby maloleté“ zahŕňajú aj osoby mladistvé do 18 rokov.

Preto z čl. I tretieho bodu § 12 ods. 2 schváleného zákona nie je jednoznačné, zákonnému zástupcovi, ktorého maloletého môže obec uložiť pokutu za porušenie zákazu uvedeného v čl. I prvom bode v § 2 ods. 2 schváleného zákona, keďže ide o zákaz aj osobám maloletým, teda osobám do dovŕšenia osemnásteho roku, aj osobám mladistvým do 18 rokov.

Podľa čl. I štvrtého bodu § 12 ods. 3 prvej vety schváleného zákona za porušenie zákazu v § 2 ods. 2 (zákaz požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky) mladistvou osobou do 18 rokov obec uloží pokarhanie. Podľa čl. I štvrtého bodu § 12 ods. 3 druhej vety schváleného zákona v odôvodnených prípadoch obec uloží aj zákaz navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje. Z citovaných ustanovení však nevyplýva komu obec uloží pokarhanie a v odôvodnených prípadoch aj zákaz navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje. Ak pripustíme taký výklad čl. I štvrtého bodu § 12 ods. 3, že obec uloží pokarhanie a v odôvodnených prípadoch aj zákaz navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje, mladistvej osobe do 18 rokov, vzniká otázka, prečo za porušenie zákazu požívať alkoholické nápoje (zákazu v § 2 ods. 2) obec nemôže uložiť v odôvodnených prípadoch zákaz navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje, aj maloletému, a pokarhanie aj maloletému a jeho (alebo jeho) zákonnému zástupcovi.

Okrem toho treba uviesť, že nie je jasné čo sú odôvodnené prípady podľa čl. I štvrtého bodu § 12 ods. 3 schváleného zákona. Vysvetlenie v osobitnej časti dôvodovej správy k návrhu (tlač 530) nie je podľa môjho názoru postačujúce. V súvislosti s týmto ustanovením vzniká tiež otázka, prečo v odôvodnených prípadoch obec nemôže uložiť aj zákaz navštevovať verejne prístupné miesta, na ktorých sa podávajú alkoholické nápoje, ale len zákaz navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje. Podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch možno páchatelovi priestupku, ktorým môže byť aj mladistvý (osoba, ktorá v čase spáchania priestupku dovŕšila pätnásť rok a neprekročila osemnásť rok svojho veku) uložiť aj obmedzujúce opatrenie (je ochranným opatrením), ktoré spočíva v zákaze navštevovať určené verejne prístupné miesta a miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje.

Z uvedeného vyplýva nejednotnosť používania slovných spojení a pojmov, ktorá spôsobuje nejasnosť a nezrozumiteľnosť schváleného zákona a vedie k právnej neistote.

Podľa čl. 4 ods. 1 druhej vety a ods. 2 prvej vety a druhej vety Legislatívnych pravidiel tvorby zákonov (uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 18. decembra 1996 č. 519), ktoré sú podľa § 69 ods. 2 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky záväzné, je jednou z požiadaviek kladených na zákon jeho zrozumiteľnosť a terminologická presnosť. Zákon musí byť zrozumiteľný, terminologicky presný a jednotný, V zákone možno používať len správne v právnom poriadku ustálené pojmy a správnu právnu terminológiu.

Aj podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky PL.ÚS 19/98, „ak právna norma obsiahnutá v ustanovení zákona nie je formulovaná jednoznačne a pre adresáta nie dostatočne zrozumiteľná, pričom tento nedostatok nie je možné odstrániť ani výkladom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, jej obsah nie je v súlade s obsahom princípu právneho štátu vyjadreným v č. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

Vzhľadom na uvedené mám pochybnosti o súlade čl. I prvého bodu § 2 ods. 2, tretieho bodu a štvrtého bodu schváleného zákona s čl. I ods. 1 prvou vetou Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorej Slovenská republika je aj právny štát.

2. V čl. I treťom bode § 12 ods. 2 a vo štvrtom bode § 12 ods. 3 schváleného zákona sa ustanovujú sankcie za porušenie zákazu v § 2 ods. 2 (zákaz požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky) a za porušenie zákazu v § 2 ods. 3 (zákaz zdržiavať sa bez dozoru zákonných zástupcov po 21.00 hodine na verejne prístupných miestach, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje), a to vo forme pokuty do výšky 1 000 Sk (tretí bod § 12 ods. 2), pokarhania a zákazu navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje (štvrtý bod § 12 ods. 3).

Podľa čl. I piateho bodu § 12 ods. 5 schváleného zákona sa na rozhodovanie o pokutách a na ukládanie sankcií podľa odseku 3 vzťahujú predpisy o správnom konaní, teda zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Podľa § 18 ods. 1 správneho poriadku konanie sa začína na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu. Schválený zákon v čl. I neustanovuje, na podnet koho obec začne konanie. Z čl. II až čl. V schváleného zákona vyplýva, že obec zrejme začne konanie na základe oznámenia riaditeľa a ostatných vedúcich pedagogických zamestnancov, poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, obecnej polície alebo Policajného zboru o požití alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky alebo o porušení zákazu o ich požití osobou maloletou alebo mladistvou do 18 rokov alebo na základe oznámenia o prevzatí osoby maloletej a mladistvej do 18 rokov, ktorá požila alkoholický nápoj alebo inú návykovú látku.

Podľa schváleného zákona obec však môže začať konanie aj z vlastného podnetu. Podľa § 3 ods. 4 prvej vety správneho poriadku rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí. Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí (§ 32 ods. 1 prvá veta správneho poriadku). Podľa schváleného zákona však obec, ktorá začne konanie z vlastného podnetu, nemá zákonné prostriedky, ktorými by objektívne zistila požitie alkoholických nápojov alebo inej návykovej látky.

Schválený zákon rovnako v čl. II nezveruje riaditeľovi a ostatným vedúcim pedagogickým zamestnancom oprávnenia, ktorými by objektívne zistili požitie alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky osobou maloletou alebo mladistvou do 18 rokov.

3. Podľa čl. I tretieho bodu a štvrtého bodu schváleného zákona v § 12 za odsek 1 sa vkladajú nové odseky 2 a 3, pričom doterajšie odseky 2 až 4 sa označujú ako odseky 4 až 6. Vloženie dvoch nových odsekov v § 12 sa však nepremietlo do znenia doterajšieho odseku 2 v § 12, podľa ktorého pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď zákaz, obmedzenie alebo povinnosť boli porušené. V čl. I schváleného zákona preto absentuje lehota dokedy obec môže uložiť pokutu zákonnému zástupcovi, pokarhanie a zákaz navštevovať verejne prístupné miestnosti, v ktorých sa podávajú alkoholické nápoje. S tým potom súvisia aj nejasnosti vo veci opakovaného uloženia pokuty zákonnému zástupcovi a ostatných sankcií.

4. Podľa čl. I druhého bodu schváleného zákona nadpis pod § 12 znie: „Pokuty a sankcie“. V teórii práva platí a z príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov vyplýva, že pokuta je druhom sankcií. Preto nadpis mal znieť „Pokuty a iné sankcie“.

5. Podľa čl. 1 prvého bodu § 2 ods. 2 schváleného zákona osoby maloleté a mladistvé do 18 rokov nesmú požívať alkoholické nápoje alebo iné návykové látky. Schválený zákon neustanovuje z tohto zákazu žiadnu výnimku.

Každý podľa čl. 24 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní. Podmienky výkonu tohto práva možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenia nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných (čl. 24 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Aj keď zákaz požívať alkoholické nápoje osobami maloletými a mladistvými do 18 rokov je podľa môjho názoru opatrením nevyhnutným na ochranu zdravia týchto osôb podľa čl. 24 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, považujem za vhodné, aby schválený zákon ustanovil výnimku zo zákazu požitia alkoholických nápojov, ak je to nevyhnutné na prejavenie náboženstva pri náboženskom obrade.

6. Schválený zákon má aj legislatívnotechnické nedostatky, napríklad v čl. I tretí bod a štvrtý bod mali byť uvedené v jednom bode.

III

V nadväznosti na dôvody uvedené v časti II a na rozsah a závažnosť nedostatkov schváleného zákona navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky zákon neprijala ako celok.

Bratislava 3. júna 2008